

(ne) skutečné příběhy lékařky v Africe

# HAKUNA MAATAATA



MONIKA PALOČKOVÁ

# Obsah

<b>Burundi</b> .....	<b>12</b>
Modelka v Afrike .....	14
Nemocnica v banánovom poli .....	22
Invázia lietajúcich príšer .....	30
Najbláznivejší nápad .....	34
Uganda, krokodíl a žiadosť o ruku .....	48
Prvá misia v Afrike očami maminky .....	54
<b>Južný Sudán</b> .....	<b>60</b>
God bless this mess* .....	62
Domov, sladký domov .....	70
Očkovanie pod stromom .....	78
Sebo, malý veľký bojovník .....	84
Ako moja krv zachránila život .....	88
Chirurgia v buši .....	94
Nemocnica v buši .....	102
<b>Keňa</b> .....	<b>112</b>
Doktorka v slume .....	114
George, africký zázrak .....	122
Deti ulice/„Street boys“ .....	130
Oh Happy Day!* .....	138
Svadba po africky .....	146
Je možné nemožné? .....	154
<b>Albánsko</b> .....	<b>160</b>
Doktorka v teréne .....	162
Eriseldine oči .....	170
Tragikomédia s názvom zdravotníctvo .....	176
<b>Kilimandžáro</b> .....	<b>182</b>
Strecha Afriky .....	184



*Mapourdit, Južný Sudán  
Komunitný život širokých rodín na vyklčovanej pôde v buši.*

# Keňa

časť 1

## Doktorka v slume

január 2020

---

*Mukuru slum, Nairobi, Keňa  
Návšteva pacientov v ich domovoch za účelom vyšetrenia.*



## Doktorka v slume

Streda – deň terénnej akcie. Verná kolegyňa Agnes ma berie za ruku a ukazuje na plechovú plantáž v diaľke. Pohľadom hľadám vysvetlenie v jej očiach. „Terén znamená, milá Monika, že ideme za pacientmi domov, do jedného z najväčších slumov Kene – Mukuru.“

Predtým, než som prišla do Nairobi, som slumy poznala len z National Geographic. Boli opisované ako miesta najhoršej chudoby na svete, najväčšej kriminality a prostitúcie, s katastrofálnymi hygienickými a životnými podmienkami. Život bez vzdelania a gramotnosti, vynahradený alkoholom, drogami a násilnosťami. V skutočnosti, National Geographic nepreháňal.

S Agnes a mojou prekladateľkou Feli odchádzame na cestu za divočinou. Moja východisková pozícia – biela ako stena, vysoká ako hromozvod, čistá ako rybie oko – ma celkovo do miestnej komunity nezaintegrovali. Na krku fonendoskop, na pleci kapsička prvej pomoci, v jednej ruke ortuťový tlakomer, druhou sa pridržiam Feli – šmýkame sa spolu po blate smerom do slumu. Telesná čistota ma opúšťa. Slum je jedna veľká kopa – kopa plechu, ľudí, detí sediacych v blate, kopa odpadkov, zvukov, pachov, nástrah a výziev. Z každej strany na mňa kričia osadníci: „Mzunguuu!“ („Beloškaaaa!“), čím mi dávajú zreteľne najavo, že som celkom nezapadla. Brodíme sa blatom ku prvému pacientovi.

Overený spôsob, ako si získate všetky deti sveta, sú bonpary (cukríky). Kučeravé kuriatka sa veselo dvíhajú z kaluže, bežia za mnou, objímame sa, vyhadzujem deti do vzduchu, robím im lietadielka. Ostávam zablatená, ocikaná, ale šťastná. Berú ma za ruku a ťahajú do svojej chatrče.

Rada by som vám tiež opísala, ako vyzerá ten biedny priestor, kde celé rodiny žijú, no keďže tam nemajú elektrinu ani okno, väčšinou som vošla len do čierneho neznáma a dúfala som, že ma niekto niekam posadí a ja pritom nestúpim na žiadne dieťa.

V dome Janett, mojej pacientky, je jedna posteľ. Býva tam s matkou, otcom a sestrou. Počkať, to nejako nevychádza... Ako sa to zo žartu vraví? Dobrých sa veľa zmesť a zlí sa potlačia? V tejto miestnosti o veľkosti 2 x 2 metre sme Feli, Agnes, Janett, otec, sestra, pes a ja s jedným pocikávaným dieťaťom na mojich kolenách sedeli spolu na jednej posteli, pričom matka pred nami na plynovej bombe varila obed. V miestnosti bez okna, bez komína... Z hrnca sa čadilo, dieťa smrdkalo, pes bol zmoknutý a ja som bez možnosti pohnutia sedela zakliesnená v posteli. Prepracovala som sa k Janett a oslepená dymom som ju začala vyšetrovať.

Od Janett napredujeme ďalej...

Míňame zakrvácaného Briana, ktorý zrovna dostal kameňom do hlavy – bazálne ho ošetrujem a on pokračuje v brodení sa blatom. Taktiež babičku, skláňajúcu sa k lavórom s prádlom, perúcu a vešajúcu oblečenie na špagáty natiahnuté v úzkej uličke medzi plechovými strechami. Ťahá ma za ruku, ukazuje na svoje hnisavé koleno a svahilsky mi oduševnene vysvetľuje origo problému. Stretáme i mamičku, ktorá sedí pred jej chatrčou, jednou rukou dojí

svoju ratolesť a druhou mi podáva banán zo svojho provi-  
zórneho obchodu – kartónovej krabice, v ktorej je naukla-  
dané ovocie.

Síce je len 10 hodín ráno, nevyhnete sa – pod obraz boží  
– opitým osadníkom či školopovinným chlapcom namiesto  
školy hrajúcich sa futbal v blate s plastovou fľašou, ako ani  
hŕbe zašmudlených detičiek, kam sa len pozriete. Míňame  
i Deborah, pani sediacu opäť na nejakej krabici vonku  
v blate, predávajúcu SIM karty Airtel, rozložené na plasto-  
vom stolíku. Zastavuje ma, že ju nejako pobolieva hlava  
a že si necíti nohy. Rozkladám svoj medicínsky kufríček  
a nameriavam jej tlak 210/120. O chvíľku si už žužle tabletku  
a v ruke žmolí papier s termínom zajtrajšej návštevy mojej  
kliniky. Lúči sa veselo mávajúca so širokým úsmevom s pár  
zubami.

Cesta po slume nie je taká ľahká a taktiež nie je pre kaž-  
dého. K Georgeovi sa dostávame takými úzkymi chodbič-  
kami, že medzi dvomi plechovými chatrčami cupkám po  
špičkách bokom. Všade trčia drôty, pod nohami sa snažím  
nájsť bezpečné miesto pre moju zablatenú tenisku, manévru-  
jem naslepo medzi odpadkami, dierami a kalužami. Snažím  
sa zadržať dych vždy, keď je môj nos pošteklený arómou  
slumu. Nedýcham teda skoro vôbec.

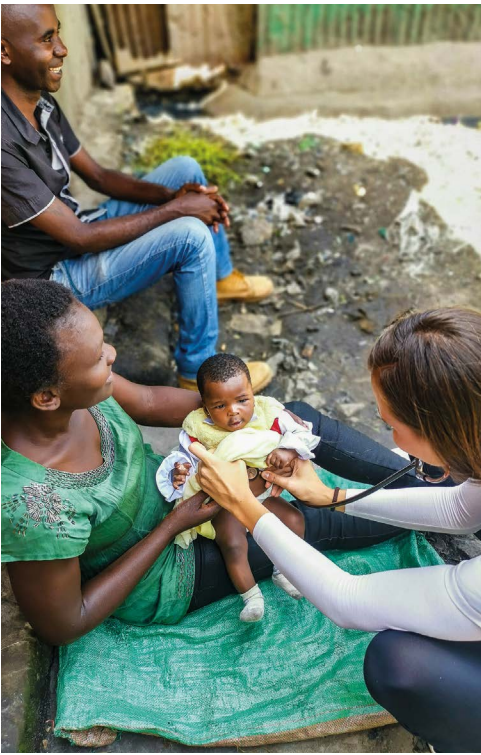
Dostávam sa k Georgovi. Opäť, päť plechov zbitých doko-  
py a pár drevených latiek improvizujúcich dvere. George  
ma volá k sebe na návštevu. Sedí nehybne na posteli, ktorá  
zaberá tri štvrtiny priestoru. Už keď som si myslela, že som  
svoje čuchové zmysly otupila dostatočne na to, aby prežili  
deň v slume, prišiel Georgeov dom. Pohľadom som hľadala  
v priestore mŕtve zviera, ktoré by ten smrad vysvetľovalo, no



oči mi zastali na mokrých nohaviciach, ktoré sa ihneď identifikovali ako pôvod intenzívneho puchu. George nadľahčene a s úsmevom na tvári prehodil, že to nič nie je. Vraj spadol minulý týždeň, ale noha ho nebolí. Natiahla som si dvojce rukavíc, rúško na nos, vlasy do copu a prichystaná na najhoršie ľahám z Geoga dole gate. Obraz, ktorý sa mi naskytol, by som nenazvala zrovna romantickým dielom. Georgeova noha bola nekrotická (zhnitá). Z 25-centimetrovej rany vytekal potokom hustý hnis. George ma s vážnosťou situácie oklamal. Vycítil to, poškrabkal sa na plešinke a neisto zašepľal: „No, možno som spadol už minulý rok...“ Nepochválila som ho, no pustila som sa do provizórnej záchranej akcie s tým, že bezodkladne musí prísť zajtra na kliniku, inak mu nohu budeme musieť amputovať. To ho zrejme presvedčilo a na ďalší deň dokrivil, podopierajúc sa o dvojmetrový drevený papek 3 kilometre peši zo slumu.

Tak, milý kamaráde, kedy si naposledy poďakoval Bohu za čistú podlahu doma, po ktorej môžeš chodiť v ponožkách či dokonca bosý? Za záchod, ktorý nemusíš zdieľať vonku pred panelákom so susedmi? Za vodu, pre ktorú si nemusíš chodiť kilometre do studne? Za svoju posteľ, do ktorej sa nevtesnávaš večer s celou rodinou? Za okno a slnečné svetlo v dome? Či za obyčajnú skrinku na odkladanie vecí? 100 000 ľudí zo slumu Mukuru v Nairobi by ti vedelo rozprávať, ako sa žije s jedným dolárom na deň...





HAKUNA  
MATATA

